

De folkelige bevægelser Det religiøse liv

Af GUSTAV THOMSEN

Nyt livssyn bryder frem

Den åndelige vækkelse nåede til Thyholm før jernbanens fremførelse. Fastelavnssøndag 1874 samledes man til det første missionsmøde på Jegindø hos gdr. Klemmen Sørensen til en samtale om en alvorlig prædiken, som pastor Søren Poulsen havde holdt samme dag.

Denne åndelige vækkelse og folkerejsning kom til Thyholm som til de fleste nordvestjyske sogne, gennem »indre missions bevægelsen«, der således blev den trosretning, der kom til at præge det religiøse liv.

I bogen »De Danske øer« udtaler daværende sognerådsformand Søren Vrist sig om vækkelsen på Jegindø: »Det var på høje tid, der kom en vækkerpræst til Jegindø. Før hans tid var Jegindøbeboerne meget forfaldne til druk, og det gav sig udslag ved, at de forsømte deres daglige arbejde med fattigdom til følge. Efter at befolkningen vendte sig til et liv i gudsfrygt, viste virkningen sig hurtigt i form af velsignelse og ydre velstand, som bredte sig til alle, efterhånden som tiden gik«.

Forholdene på Thyholm har sikkert været som på Jegindø, og vækkelsen bredte sig også der samtidig med eller nogle år førend på Jegindø.

I Uglev var det Poul Kristensen, »Højagergaard«, der blev pioner for den nye bevægelse.

Han var gennem sin broder Kristen i Bremdal ved Humlum blevet et »vakt« eller »søgende« menneske, d.v.s. på vej til omvendelse. Sin natur tro, aktiv og målbevidst som han var i al sin færd, fik han arrangeret besøg af lægmandsprædikanter, missionærer og kolportører som forkyndere ved »De Hellige«s møder.

Sammen med sin hustru Else åbnede »Poul Kræn« sit hjem for disse møder, der, som tiden gik, blev mere og mere velbesøgte.

Det styrker altid en bevægelse, når en velrenommeret foregangsmand går i spidsen. Men en enkelt svale gør jo som bekendt ingen sommer, vigtigere for bevægelsens udbredelse, er dette uforklarlige, uberegnelige, det medrivende, der ikke er forårsaget af veltilrettelagte agitationsfremstød, der hurtigt taber sin kraft, men som en grøde der. Et »åndens vejr«, som det udtrykkes i religiøst sprog.

Kort sagt, sindene var åbne og modtagelige i en stadig voksende del af befolkningen for lægmandsforkyndelsen.

Vækkelsens indgriben i befolkningens være-, leve- og tænkemåde var så gennemgribende, at den kulturelt satte varige spor gennem generationer.

Vækkelsesmødernes iver og gnist kan måske belyses ved følgende anekdote om indremissionær Anders Stubkjær, hvis trofaste følgesvend var den lange pibe: Et møde var blevet meget langtrukket på grund af megen sangglæde og manges trang til at aflægge vidnesbyrd, hvilket inspirerede Anders Stubkjær til at bemærke, at hele aftenen gik, så de fik ingen tobak røget.

De omvendte, de troende, de hellige, Guds børn, missionsfolkene, benævnelserne har gennem tiden været talrige. En del har været brugt som smædenavne.

»Samfundet« er det navn, som er blevet det gængse udtryk for dem, der tilslutter sig den lokale kreds under »Kristelig Forening for den Indre Mission i Danmark«.

Disse samfund voksede i tilslutning, og i løbet af 10-15 år begyndte mødedeltagelsen at sprænge rammerne i de private hjem, hvor møderne afholdtes. Selv de store gårdes stuehuse med mange stuer fyldtes til sidste plads, d.v.s. stuerne, soveværelse, køkken og entre, med hvad der kunne tænkes brugbart til sidde- og ståpladser var taget i brug.

En løsning måtte findes, og derfor kom årene 1883-1898 til at stå i missionshusbyggeriets tegn.

Men forinden havde Thyholm fået sin første fastboende missionær: Jesper Nielsen. Om ham skriver Ivar Lyhne i 1971 i sine erindringer:

»For en 40-50 år siden fortalte de gamle tit om Jesper Nielsen. Han var i frisk erindring dengang. Han var missionær på Thyholm fra 1876 til 1896.

Venner på Thyholm købte en ejendom til et par køer i Jestrup, som de hjalp ham med at drive. De pløjede, harvede, såede, høstede, tærskede o.s.v., og var der nogen, der slagtede eller bagte, fik Jesper ikke det ringe-

ste. Venner fra hele Thy kom i hans hjem og blev vist en sjælden gæstfrihed; det betød vældige muligheder for Guds rige.

I Hundborg havde man hørt, at han manglede hø. Et læs blev købt i Sjørring sø. En mand kørte det ned til Niels Nielsen i Sundby og bad ham køre det til Niels Kr. Jensen i Visby, der så skulle køre det til Thyholm. Da han fik det uventede pålæg, udbød han: »Det er da rart at mærke, at nogen har tillid til, at man vil gøre noget godt«.

I 1884 blev - som vi siger - det gamle missionshus (Hvidbjerg) bygget sammen med en missionærbolig, hvor Jesper boede til han efter et langt tuberkuløst sygeleje (3 år) døde den 27. maj 1895«.

Til missionærens arbejde hørte også kolportørvirksomheden, d.v.s. dørsalg af bøger og småskrifter fra kristelige forlag.

Salget og husbesøgene havde 3 formål: At give folk lejlighed til at købe og derved øge og udbrede kendskabet til den lødige litteratur.

At opnå et lille tilskud til den karrige aflønning, der blev missionæren til del.

Og sidst, men ikke mindst, ved husbesøgene at opnå kontakt med folk, og benytte lejligheden til missionerende arbejde.

Endnu vil mange ældre thyholmboere kunne mindes den rare, vennesele Peder Larsen Ravn fra Uglev, når han på sit syngende mål indledte et besøg: »Godaw, godaw. De' æ' Ravn, ka' I brug' en salm'bog, sangbog eller en anden bette bog te' en krones pæeng eller halvanden«.

Om Jesper Nielsen beretter hans samtidige, at han kunne tale hver aften i en hel uge over den samme tekst uden at gentage sig selv.

Missionshuset i Hvidbjerg.

Missionshusene

Missionshusene byggedes så ensartede, som var de opført efter den samme tegning, hvad de måske også var.

Indre Mission har muligvis haft en standardtegning at stille til rådighed. Lyngs missionshus byggedes dog med en lille ændring i buekonstruktionen over salen, men det er jo også det sidst opførte.

Det er det eneste missionshus, jeg har kendt i den tilstand, de oprindeligt byggedes; derfor valget af det til en beskrivelse.

Mødesalen »Æ stur sal« beslaglægger næsten tre fjerdedele af husets areal i længderetningen, vinduer i begge sider og 2 i gavlpartiet, midt imellem knejser talerstolen i tre trins højde, bag den er væggen malet grågrøn og kantet med en rundbuefrise med ordene: »Se det Guds Lam som bærer Verdens Synd«. Midt i feltet hænger et farvebillede af den korsfæstede Kristus, mørk og dyster som ved den niende time, med en anelse af frembrydende lys i baggrunden. På talerstolens øverste kant står vandkaraffen og drikkeglasset beregnet til missionæren eller fremmede talere.

Når lokale ledere fører ordet, må de nøjes med den mere beskedne plads foran talerstolen ved det lille bord med missionshusets bibel foran sig.

Væggene og loftet er hvidkalkede, og der er bræddegulv. I bagvæggen er der tre døre. En til forgangen og to til den lille sal, midterdøren er fløjdelt.

Over dørpartiet er der en frise med indskriften: »Thi således elskede Gud Verden, at han gav sin Søn den enbaarne, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt Liv«.

Bænkeraderne, med ca. 20 cm. brede sæder og smal rygstøtte, er sammenhængende to og to med tværgående fodstykker på en længde, der regulerer afstanden til maximal udnyttelse af gulvarealet.

Resten af huset er delt med en trediedel til forgangen, og 2/3 til den lille sal, der er tæt besat med bænke som den store sal.

Fra forgangen fører en trappe op til loft- rummet, der er åbent ind mod den store sal. Også her er der meget smalle faste

bænkesæder, men uden rygstøtte. Sæderne er anbragt i stigende højde, så de, der sidder på bageste række, må svinge benene frit i luften. Tæt besat rummer huset 250-300 siddepladser.

Lyngs missionshus bærer navnet »Emaus«, hvilket kan udlægges som: Stedet, hvor Jesus åbenbarer sig for sine venner.

Missionshusene opførtes for indsamlede pengemidler. Velhavende »venner« lagde for med reelt store beløb, og resten samledes ind, og blev suppleret med arbejdsydelser ved husets opførelse.

Missionshusene skulle være gældfrie, og blev derefter tilskødet »Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark«, der således stod som ejere, mens den daglige drift påhvilede de stedlige samfund.

Der måtte ikke senere optages lån i missionshusene.

Hvidbjerg gamle missionshus blev, som før nævnt, bygget i 1884. Det lå på det nuværende Vinkelvej 3. Til missionshuset hørte lidt landbrug med en missionærbolig til afløsning af ejendommen som missionsvennerne havde købt i Jestrup. Missionshuset viste sig efter nogle års forløb at være bygget for lille. Efter vækkelsen i 1897 oplevede man gang på gang, at folk måtte gå forgæves, alle sidde- og ståpladser inden døre var taget i brug; at stå udenfor ved åbne vinduer og døre, var ikke særlig attraktivt på kolde vinteraftener.

I 1916 blev hele ejendommen, med tilladelse fra »Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark«, solgt for 6.000 kr., beløbet skulle indgå i byggeriet af det nye missionshus, der blev opført samme år. KFUM fik lokaler på loftet over den lille sal og køkkenet. Ungdomslokalerne fik en tiltrængt udvidelse i 1957.

Søndbjerg-Odby byggede missionshus i Uglev i året 1887, centralt beliggende ved korsvejen, hvor vejene fra Odby, Uglev, Serup og Søndbjerg mødes. Huset fik senere tilbygget en pedellejlighed, hvorfra der kunne serveres ved arrangementer med kaffedrikning.

Året efter i 1888 byggede Jegindø et missionshus, som kostede 3.000 kr. Byggegrunden var skænket som gave. I 1915 blev huset udvidet med en mindre sal samt en have til udendørs møder, basarer og lignende.

Lyngs missionshus, som allerede er beskrevet, blev bygget i 1898.

I Oddesund Nord byggede »samfundet« i Søndbjerg-Odby et lille missionshus til møder og søndagsskole. Oddesund Nord privatskole, der fungerede i årene 1909-1923, benyttede missionshusets lokaler i en årrække. I 1924 blev missionshuset solgt, og møderne flyttedes til den nyopførte skole.

Hvo, som drikker af det Vand, som jeg vil give ham, skal til evig Tid ikke tørste, men det Vand, som jeg vil give ham, skal blive i ham en Kilde af Vand, som opvælder til et evigt Liv. (Joh. 4, 14).

Indbydelse til Missionsuge

Uglev Missionshus.

fra den 5.—12. Februar 1922.

Nære, kommer og hør hvad det er for et Ord som udgaar fra Herren. Ezechiel 33, 30.

Uend om!

Hvad gauner det et Menneske om han vandt den ganske Verden, men tog Skade paa sin Sjæl. Matth. 16, 26.

Prædikantliste.

Søndag den 5. Februar Kl. 7.
Indremissionær Joh. Madsen.

Mandag den 6. Kl. 7.
Samme.

Tirsdag den 7. Kl. 7.
Pastor Waldtouw, Ydby.

Onsdag den 8. Kl. 7.
Pastor Kyndal, Hvidbjerg v. Ha.

Torsdag den 9. Kl. 7.
Pastor Consgaard, Hjerm.

Fredag den 10. Kl. 7.
Pastor Frederiksen, Helligsø.

Lørdag den 11. Kl. 7.
Indremissionær Cl. Petersen, Hørdum.

Søndag den 12. Kl. 7.
Gaardejer Kr. Pedersen, Dalgaard.

Alle indbydes venligst!

Brændte ikke vort Hjerter i os medens han talte til os paa Vegen og oplod os Skrifterne. Luk. 24, 32.

Struer Bogtrykkeri - M. Christensen

Missionshusets opbygning, udvidelser og vedligeholdelse er tavse vidner om Indre Missions fremmarch og beståen.

Missionsugerne

Med missionsugerne skabtes en tradition, der gennem det meste af halvtreds år, var i stand til mere eller mindre at fylde missionshusene. Næsten alle, uanset religiøst tilhørsforhold mødte op enkelte eller alle aftener ugen igennem.

Nogle af trang til at høre; andre gik med, fordi det hørte sig til. Det var uforpligtende at være med.

Denne holdning har ændret sig den sidste menneskealder, med ringere tilslutning til følge.

Den første missionsuge i Hvidbjerg afholdtes den første uge i april 1897. Ugen var forberedt med fremskaffelse af talere, med megen forbøn, med personlige indbydelser, med tilbud om børnepasning o.s.v.

Om denne uge skriver Jens Thybo: »Bauer taler, og han synger til Guitar bl. a.

Kom hid hver tørstig Sjæl
og drik af Livets Vand!
Du længe nok har drukket der,
hvor Tørsten ej slukkes kan

O.S.V.«

Det lukkede Hjerterne op, og nu skete det, som man aldrig paa Forhaand havde tænkt muligt i en konservativ, stilfærdig, noget tilbageholdende Bondebefolkning: Forsamlingen kunde næsten være opløst i Graad, den kunde vugge i Jubel. Her sad store Gaardmænd og hulkede i Graad, og en fattig var Sjælesørger, et Sted laa en Flok bedende Kvinder, og et andet Sted sang man »Kimer, Himmelklokker« eller en anden Lovsang, de gik ind i Guds Rige i store Skarer, unge og gamle, Mand og Hustru sammen, og mange enkelte - og for de fleste var det fuld Sandhed. Det var hele Thyholm, der var med. Der er faa, som ikke i de Tider sad og græd i Missionshuset - selv Børnene talte alvorligt med hinanden, om de kom i Himlen, de fik et Indtryk, som mange aldrig kunde løbe fra, ...«

Ovennævnte skildring passer sikkert på forholdene i alle sogne på Thyholm og Jegindø i årene omkring århundredskiftet, hvor nye vækkelsesbølger stadig brød frem som efterdønninger.

Vækkelsen havde både gode og dårlige sider, som en af de gamle missionsvenner udtrykker det: »Vækkelsen medførte så mange normer og love, og så megen religiøs selvbevidsthed, at der blev kun lidt plads tilovers for Guds nåde«.

Bevægelsen var ægte nok. Den gennem årene af vækkerprædikanterne oparbejdede, men endnu indestængte skyldfølelse, var kommet til udbrud. Man oplevede en følelsesfrigjorthed, der gav sig udslag i en for os utiltalende, sjælelig ublufærdighed og syndsbekendelsestrang; man kom hinanden ved, nære venskaber for livet blev knyttet.

Nye aktiviteter

En ny situation var opstået. Fra at være en »liden flok«, oversete, ildesete, bespottede var »samfundet« støt vokset gennem årene, havde magtet at bygge missionshuse. Samfundet blev toneangivende.

Man var blevet et bestemmende flertal, der kunne besætte alle poster i sogneråd, skolekommission og menighedsråd, beretter den tids præst på Jegindø.

I 1898 stillede ca. 70 mælkeleverandører et ultimativt krav om et søndagshvilende mejeri ved oprettelsen af Andelsmejeriet Thyholm. I modsat fald

ville de selv oprette et andelsmejeri i Lyngs. Kravet blev imødekommet, men om det kom til at tjene fordragelighedens ånd i årtierne fremover, er en anden sag.

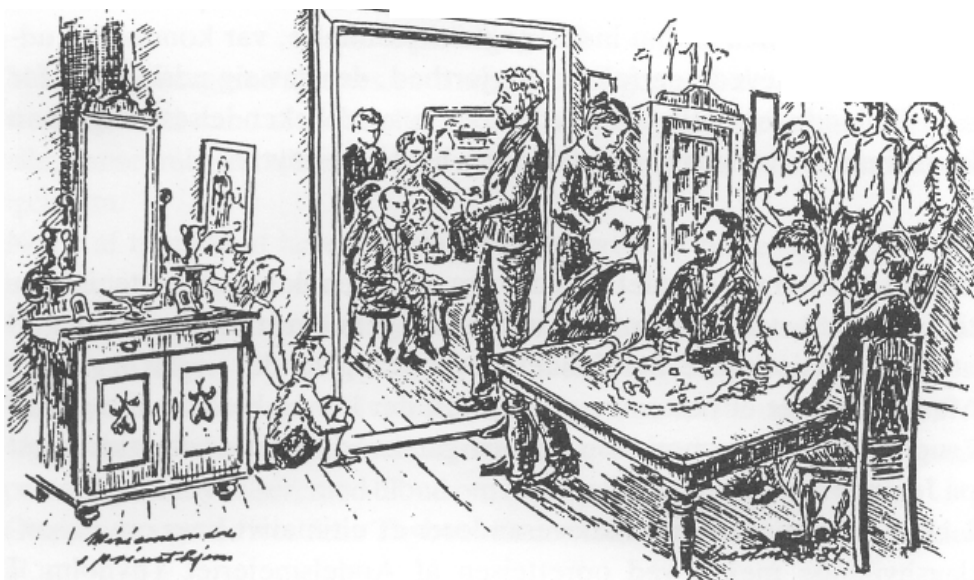
Som en ram bismag i magtens sødme skriver den missionsvarme Jens Thybo om årene efter århundredskiftet: »Vi var ikke helt fri for at mene, at Thyholm var Midtpunktet for Verdensudviklingen«.

Der var stiftet lokale KFUM og K-foreninger, der var oprettet støttekredse for Dansk Missionselskab, Sømandsmmissionen og Blå Kors.

Tiden derefter

De ugentlige møder (nu kaldet samtalemøder), der er en væsentlig del af Indre Missions arbejde, blev indtil engang i 20-erne afholdt søndag aften i missionshusene; i Hvidbjerg under den stedlige missionærs ledelse, når han ikke var optaget andetsteds, ellers ledes møderne af formanden eller andre, som var villige til at påtage sig opgaven. Møderne afsluttedes med knælende fællesbøn.

Søndag aften som fast mødeaften blev anset for den rigtige måde at afslutte helligdagen på. Tilslutningen blev efterhånden meget ringe p. gr. a. at folk ville være hjemme, når deres børn kom hjem i den sparsomme fritid, de var tildelt i deres tjenestepladser. Mødeaftnerne blev derfor henlagt til midt i ugen; strukturen blev ændret, og nogle steder blev »samfundet« delte op i

kredse, der afholdt møderne på skift i hjemmene, ligesom samtaleformen vandt mere og mere indpas.

Regelmæssigheden af ugentlige samtalemøder er aftaget de sidste par årtier. Mødetræthed, konkurrence fra andre arrangementer, kredsannelser med andre navne og børne- og ungdomsarbejdets store behov for voksne lederes indsats, har hver for sig sin del i denne udvikling.

Foruden missionsugerne, som allerede er omtalt, er også Evangelisk Alliances årlige bedeuge (den første hele uge i januar) en fast tradition i missionshusene.

Bedeugernes begyndelse ligger helt tilbage til årene omkring 1880, hvor de startede i Hvidbjerg og Lyngs skoler på initiativ af Jesper Nielsen og L. J. Grud fra Lyngs.

Bedeugen har aldrig haft den helt brede tilslutning som missionsugen, men har fulgt den i op- og nedadgående takt, og hører til de godt besøgte arrangementer.

De øvrige mødeaktiviteter har mest været centreret om de forskellige udadvendte kredses arbejdsområder; missionærer, sekretærer og tillidsmænd m/k orienterede om forholdene på de områder, hvor de virkede, om succes, fiasko og problemer. I reglen var der pengeindsamling til formålet. Mange penge er i årenes løb givet. Soldatermissionær Kühle betegnede Thy og Thyholm som »Landet der flyder med mælk og honning«.

Foruden de faste kredse: Ydre Missionerne, Blå Kors, Sømandsmissionen, Dansk kirke i Udlandet, Soldatermissionen findes vist ikke et godgørende kristeligt formål, uden at det på forskellige tidspunkter har søgt at få del i denne velvillighed.

Den Thyske Krig og andre brydninger

»Den Thyske Krig«, som den kaldtes, var en kompetencestrid mellem IMs missionærer og præsterne i Thy, der udspillede i årene omkring 1880.

Den grundlovssikrede tale- og forsamlingsfrihed var endnu ikke accepteret af kirkelige og borgerlige myndigheder. Bureaukratiet havde ikke i sinde at slippe sin magt.

Præsternes jalousi over missionærernes indflydelse på menigheden endte i et magtopbud. Den berømte dråbe i det topfyldte bæger faldt en søndag eftermiddag i 1880 i Ræhr. Præsten holdt gudstjenesten kl. 3, og kl. 4 skulle missionær Poul Kr. Poulsen holde et møde tæt ved kirken i »Gl. Torp«.

lade, men tilstrømningen var så stor, at mødet måtte holdes som friluftsmøde. Det var mere end præsten kunne tåle... . Især nævnte Poul Kr. Poulsen og Jesper Nielsen fra Jestrup, var en torn i øjet på præstebestanden. Missionærernes forkyndelse og kolportagevirksomhed blev behandlet på et præstekonvent i Thisted den 1. september 1880, hvor 11 præster underskrev en klage til Indre Missions bestyrelse. Klagen sluttede således: »Vi præster udtaler derfor et almindeligt ønske, at vi må fritages for fremtidigt besøg af bemeldte to lægprædikanter i vore pastorater«.

Efter henstilling fra de 11 præster i Hundborg-Hillerslev herred blev sagen fremdraget på konventet i Hassing-Refs den 22. september samme år, hvor man henstillede til bestyrelsen for Indre Mission at pålægge kolportørerne at sætte sig i personlig forbindelse med præsterne i de menigheder, hvor de optræder, og ikke modvirker sognepræstens virksomhed. Resultatet af disse klager over lægmandsforkyndelsen blev en lovændring i Indre Mission: 1) Præsterne skal være i flertal i bestyrelsen (9 præster og 2 lægmænd). 2) Der kaldes 52 præster til at være missionærernes »Provster«. 3) Tilføjelse til missionærernes instruks: Han er pligtig ved ankomsten til et sogn at henvende sig til præsten for at gå i råd o.s.v.

Dermed skulle der være bragt orden i denne affære; IMs missionærer havde fået mundkurv på, lægmandsforkyndelsen var knægtet, præstevældet havde sejret. Det gav dog ikke ro.

Stillingtagen for eller mod lægmandsforkyndelse rullede gennem alle danske præste-, provste- og bispegårde, og ministeriet. Læserbreve føg gennem dagspressens og Indre Missions Tidendes spalter, hårde og uforsonlige. I et enkelt tilfælde gik en præst så vidt, at han foranledigede to tilrejsende missionærers anholdelse til forhør hos herredsfogeden.

Efter forhøret blev de sat på fri fod med tilhold om at møde hos politiet, hvis de igen kom til sognet for at holde møde.

Alt i alt et trist kapitel i kirkens og Indre Missions historie.

Under »Den Thyske Krig« lukkede sognerådet i Søndbjerg-Odby skolerne for afholdelse af missionsmøder, selv om læreren var velvilligt indstillet.

Pastor Rønne, Søndbjerg, var den eneste præst i Thy, der ikke var med i krigen mod missionen. Efter provst Deichmanns indsættelse i Hvidbjerg-Lyngs i 1884 har Thyholm kun haft præster som var venligt stemte i forhold til Indre Mission. Jegindø dog ikke før 1889. Thyholmområdet blev således lidt af et fristed for Indre Mission.

Men forfølgelsen af Thyholms afholdte missionær, Jesper Nielsen, har sikkert vakt røre blandt hans mange venner. På et tidspunkt var stærke kræfter i gang for at få ham afskediget som missionær, hvilket dog ikke lykkedes. På et punkt satte »Den Thyske Krig« sig næsten uudslettelige spor. For de lokale IM samfund, her som andre steder, blev det betragtet som en eksistensbetingelse at have en præst, der åbent og ubetinget gik ind for IM.

Restriktionerne i lægmandsforkyndelsen, og dermed afhængigheden af præstens indstilling til missionærernes virke, blev det altoverskyggende problem ved præstevalg. Modtrækket mod restriktionerne blev menighedsrådsvalgene. Ikke blot et flertal, men besættelse af alle poster var målet, så en enstemmig præsteindstilling kunne sikres.

Tryk avler modtryk; det beviser menighedsrådsvalgene da også, især i Hvidbjerg sogn. I 1922 er det næsten et spørgsmål, hvem der udgør mindretallet i sognet.

Sammensætningen af menighedsrådene i årene 1922-1981.

Hvidbjerg-Lyngs	Søndbjerg-Odby	Jegindø
1922 10 IM. 4 Gr.	1922 10 IM. 2 u p.	1922 6 IM.
1934 11 IM. 3 u p.	1934 10 IM. 2 u p.	1934 4 IM. 2 u p.
1945 12 IM. 3 Gr.	1945 12 IM.	1945 4 IM. 2 u p.
1957 11 IM. 3 Gr.	1957 12 IM.	1957 6 IM.
1974 2 Gr.	1974 1974	
1981 11 IM. 3 Gr.	1981 12 IM.	1981

IM - Indre Mission

Gr. - Grundtvigianere

up. uden partitilhørsforhold.

Kirkeligt Samfund

Omkring nytår 1949 nedsattes et 5- mands udvalg i Hvidbjerg med det formål at genoplive en foreningsdannelse omkring den grundtvigske bevægelse på Thyholm. Årsagen til dette initiativ er måske at finde i en beretning om menighedsrådsarbejde 1945-49: (Protokolcitater fra Kirkeligt Samfunds opstillingsmøde til menighedsrådsvalg afholdt den 5. november 1949).

»Det vigtigste, der er sket i perioden, er en vedtagelse om, at mindretallet i sognet kan søge forhandling om muligheden for nu eller senere at få en

præst mere til sognet, som da udpeges af mindretallet. De vægtigste grunde, der taler herfor, er, at der tidligere gennem årene er opsamlet en kapital til dette formål, der nu er inddraget under stiftsmidlerne, og at embedet her har været betjent af præster tilsluttet Indre Mission siden provst Deichmanns ansættelse i 1884. ... «

Før den stiftende generalforsamling den 23. maj 1949 havde udvalget arrangeret 3 gudstjenester og afholdt nogle udvalgsmøder for at få klarlagt mulighederne for KSs fremtidige virke.

Mulighederne var fremlagt af biskop Smith, Aalborg, på et udvalgsmøde efter en gudstjeneste i marts måned:

1. En bytteordning mellem sognepræsten og en præst fra et sogn med et IM-mindretal. Betingelsen var samtykke fra sognepræsten og menighedsrådet.
2. Aftale med en fremmed præst om afholdelse af en række ekstraordinære gudstjenester fordelt over året.
3. En præst mere (for mindretallet) i sognet. En sådan ordning måtte gennemføres gennem kirkeministeriet, og krævede et stort forarbejde.

Bytteordningen ville ikke rigtig lykkedes, ikke på grund af sognepræstens indstilling, men mulighederne udefra lå det lidt tungt med.

Man fik afholdt et par gudstjenester med valgmenighedspræst/frimenighedspræst Jacob Busk, Lemvig, som prædikant.

Begge gange var det ekstraordinære gudstjenester. Ved den første gudstjeneste stiftede pastor Busk bekendtskab med den thyholmske skik/uskik, at næsten hele menigheden forlod kirken umiddelbart efter prædikenen, og kun altergæsterne blev tilbage.

Han blev meget nedslået derover. Han troede, det var en spontan massedemonstration mod hans forkyndelse. Det var en lettelse for ham bagefter at blive orienteret om, at det var en almindelig fremgangsmåde her i sognet. Oplevelsen gav ham anledning til ved næste gudstjeneste at pointere, at nadveren ligesåvel som prædikenen var en del af kirkens forkyndelse om Guds nåde.

Mulighederne for ansættelse af en præst mere i sognet kom ikke ind i udvalgets forarbejde. Man mente i pastor Busk at have fundet den præst, man ville samle sig om, og da han var villig til at påtage sig at holde en månedlig ekstraordinær gudstjeneste, som KS satsede på, betragtede udvalget deres opgave som afsluttet. Ved den stiftende generalforsamling valgtes udvalget som bestyrelse uden modkandidater.

Kirkelig Samfunds formål er: Gudstjenester på grundtvigsk linie, folkelige

foredrag, styrkelse af den grundtvigske fløj ved menighedsrådsvalg. Økonomien bæres af medlemsbidrag efter den enkeltes vilje og evne, uden noget fast medlemskontingent.

Organisationsmæssigt er KS opbygget på almindelige demokratiske principper, med tilknytning til landsorganisationen.

Aktiviteterne i KS har skiftet gennem årene og kan stort set deles i tre nogenlunde lige store perioder over dets første 33-årige virke.

Den første periode var præget af regelmæssigt afholdte månedlige gudstjenester, og dertil kom 3-5 foredragsaftener og familiefester, i reglen en jule- eller adventsfest. Disse arrangementer ebbede efterhånden helt ud. Man stod stadig med en næsten ufornyet bestyrelse siden starten. Bestyrelsen var efterhånden slidt »træt«, blandt andet på grund af dalende tilslutning til gudstjenesterne.

Et generationsskifte stod for døren, og den følgende periode kan vel betegnes som en generationsskiftets tid. Der kom helt nye kræfter til at varetage bestyrelsesarbejdet. Man lod antallet af gudstjenester gå ned til en hveranden måned, samtidig øgedes foredragsvirksomheden i stigende takt, uden at der var tale om nogen revolutionerende ændring.

Ved 25-års jubilæet i 1974 stod KS i en ny situation. Pastor Mundbjerg havde afløst pastor Hermansen i Hvidbjerg-Lyngs sogne, og KSs præst, valgmenighedspræst Jacob Busk, Lemvig, var faldet for aldersgrænsen. Disse begivenheder i forening kom til at danne grundlag for en ny struktur i KS.

Med pastor Mundbjerg som sognepræst fandt man ingen grund til en afløser for pastor Busk. Årsagen til oprettelsen af KS, ønsket om en anden forkyndelse i kirken, eksisterede ikke mere; skulle KS fortsætte? En generalforsamling afgjorde spørgsmålet. Der var bred enighed om at videreføre og øge foreningens arrangementer af foredragsaftener og lignende. Enighed om, at et ophør ville føles som et savn. Endvidere mente mange, at en fortsat beståen af KS ville være af betydning, til at varetage interesser ved fremtidige menighedsrådsvalg.

Med dette udgangspunkt fejrede KS 25 års jubilæum med en gudstjeneste i Hvidbjerg kirke og en efterfølgende aftenfest på Hotel Tømmergården, hvor bl.a. fremsattes mange gode ønsker for KS i fremtiden, ønsker som KS siden har indfriet i form af solidt foreningsarbejde.

Ovenstående er ikke hele historien om grundtvigiansk indflydelse på Thyholm. Omstående, ufuldendte skema over sammensætningen af menighedsrådene påviser indflydelsen langt tilbage, forud for den nuværende KS sammenslutning.

En præsteindberetning fra 1922 omtaler mindre grundtvigske kredse i Hvidbjerg, og at grundtvigske præster afholder enkelte gudstjenester. I 1927 berettes der om en grundvigiansk ungdomsforening.

4 grundtvigianske medlemmer i menighedsrådet i 1922 (antagelig alle i Hvidbjerg) lader ane konturer af et betydeligt større omfang end præsteindberetningen beskriver.

Efter langsom tilbagegang gennem en 60-årig periode i menighedsrådsvalgene vinder KS et mandat i 1981 i Hvidbjerg.

Går der stadig efterdønninger af »Den Thyske Krig?«

Baptister

Citat fra Dansk præste- og sognehistorie:

»Hvidbjerg - Lyngs sogne.

Baptisterne har også arbejdet her. 1891 dannedes Thylands baptistmenighed, stiftet på et møde i Lyngs med 54 medlemmer, og møller Anders Jørgensen, død 1927, blev forstander. Virksomheden bredte sig til Thy. En af frimissionens ledende mænd, Jens Jensen-Maar, død 1932, var fra Thyholm«.

Bevægelsen vandt ikke senere nogen særlig tilgang på Thyholm, og fik ingen generationsfornyelse.

Glimt fra en svunden tid

Skikke og traditioner har altid vekslet gennem tiderne, derom vidner et gammelt kasseret skilt fundet på Hvidbjerg kirkes loft ved en tagrestaureering i 1968. Dette historiske klenodie er desværre gået tabt ved oprydning. Skiltet havde følgende påskrift: »SPYTNING PAA GULVENE ER FORBUDT, MENIGHEDSRAADET«

Meningen er tydelig nok, men kunne vel også tolkes derhen, at forbudet kun var gældende for menighedsrådet.

De andægtigt, lyttende skråtobaksgumlende kirkegængere må have følt sig stærkt generet, når de tyggede på præstens dadlende, formanende prædiken, og har givet skråen et ekstra klem. Alle har vel ikke kunnet melde hus forbi, som konen fra Barslev, der ved hjemkomsten fra en gudstjeneste erklærede, at i dag var prædiken møntet på Hvidbjergfolk.

Søndagsskole - Børnegudstjenste

Trofast har de stået, søndagsskolelederne, gennem 100 år, søndag efter søndag i vore sogne.

Søndagsskolen, Indre Missions børnearbejde, kirkens forlængede arm. Efter bedste Grundtvig-Koldske principper er undervisningen foregået. Uden særlige pædagogiske forudsætninger har lederne formået at fortælle, appellere til fantasien, levendegøre de bibelske beretninger fra Gl. og Nye Testamente, grundlaget for tro og bøn, så børnene »fangede« det.

Sange som f.eks. »Ingen er så tryk i fare, som Guds lille børneskare«, »Højt lyder over dal og skov« og »Kom lad os nu på børnevis« har givet børn den første fornemmelse og oplevelse af vor rige arv af religiøse sange og salmer.

Tusinder og atter tusinder af håndvarme toører (senere prisreguleret) er af ivrige barnehænder afleveret i den nikkende negerdrengfigurlignende sparebøsse i bevidstheden om, at nu kunne ingen små negerbørn lide sult og nød. I mange årtier før begreberne uland og ulandsbistand blev kendte, var hedningemission og hvad dertil hører af social hjælp en fast bestanddel i søndagsskolearbejdet.

Selv om det kan knibe barnesindet at forstå, hvorfor det hedder missionsmarker, når befolkningen lever i urskove, og hvorfor missionærerne bor på stationer, når der ingen jernbaner findes, så trafikken må foregå til fods eller ved hjælp af jeep over vejløse strækninger, så lærer børn dog tidligt at forstå behovet for at hjælpe og at give.

Søndagsskolens juletræsfester i missionshusene med festtaler, julelege, chokolade til børnene, kaffe til de voksne og til slut slikposer eller appelsiner hører til årets højdepunkter, ligesom den årlige sommerudflugt med madkurv i det grønne. Som mangeårige traditioner kan nævnes søndersøgnenes sommerfester ved Skibdal Fjord, og Jegindøs på Skalbjerget på Røn.

Tidligt under den frembrydende vækkelse havde man børneopdragelsen for øje. Allerede i 1880 påbegyndes søndagsskolen i Lyngs under ledelse af

Hilsen fra en Søndagsskole i Thy.

Her ser I en lille Flok Søndagsskolebørn: vi kommer for at hilse Goddag til alle Søndagsskoler i vort Land.

Vi er helt oppe fra Thy, fra Søndbjerg-Odbj. Vi har 3 Steder Søndagsskole i vort Sogn, saa vi kan ikke blive saa mange hvert Sted. Vi er samlet i Uglev Missionshus; saa har vi een Søndagsskole ved Oddesund og een i Hellerød Skole.

Farvel — Farvel! P. L. R.

Udklip fra søndagsskolebladet omkring 1932. Øverst til højre: søndagsskoleleder Peder Larsen Ravn.

missionær Jesper Nielsen og L. J. Grud. Lokalerne stillede forskellige hjem til rådighed.

I begyndelsen kom der børn fra alle 4 sogne. Det var en lang travetur at pålægge børnene langvejs fra for at komme i søndagsskole, hvorfor det var naturligt at Søndbjerg-Odby først »falder fra« og etablerer egen søndagsskole året efter.

Hvidbjerg sogn holder ud i 4 år, indtil missionær Jesper Nielsen flytter til det nybyggede missionshus og åbner søndagsskole der.

Søndagsskolen på Jegindø starter samme år som Lyngs, under ledelse af Laust Jørgensen, en nær ven af Jesper Nielsen og Grud. »Vennerne« havde dengang tæt samarbejde på tværs af sogneskellene.

Landsforeningen »Danmark folkekirkelige Søndagsskoler og Børnegudstjenester« stiftes året 1883.

Ungdomsorganistioner

KFUM og K har ikke nogen organisatorisk tilknytning til Indre Mission. Oprindeligt var det to selvstændige foreninger, uden samarbejde under nogen som helst form. KFUM er forkortelsen for foreningens fulde navn: Kristelig Forening for Unge Mænd.

Tilsvarende KFUK: Kristelig Forening for Unge Kvinder. Foreningernes hovedorganisationer er internationale og har hovedsæde i Geneve. På Thyholm og Jegindø stiftedes KFUM og KFUK-foreningerne omkring århundredskiftet: Lyngs KFUM i 1907, Uglev KFUM i 1893 og KFUK i 1891.

Stiftelsesåret falder nok ikke sammen med starten af møder for de unge. De første møder har sikkert været holdt i private hjem, med en enkelt initiativtager som forkynder og nogle få deltagere som en fast stab. Disse møder kan udmærket have strakt sig over flere år, uden at der dannedes en forening.

I Heltborg-Visby var der møder for unge mænd. Møderne blev kaldt »Nikolaj-møder«. Måske har Nikolaj Gravgaard været initiativtager til møderne. Han boede i Heltborg-Visby i 1880'erne. Ikke usandsynligt at han har taget denne opgave op, da han flyttede tilbage til Lyngs.

Teorien om specielle ungdomsmøder før oprettelsen af KFUM og KFUK støttes stærkt af, at den ældre generation hårdnakket fastholdt betegnelsen: Ynglingemøder og pigemøder.

KFUM og KFUK vandt hurtigt stor tilslutning, også i medlemstal. Lavalderen for medlemsskab var 18 år. Gruppen 14-17 år kunne være med som

Sommerlejrbygningen »Thybjerg« opført ca. 1940 af Thykredsens KFUM og K.

»gæster«. Medlemsforholdet gav ret til foreningens emblem, hvilket var ret forpligtende, og blev betragtet for at »være bekendende«. Et ansvar, der ikke kunne pålægges »mindreårige«.

Den store brede medlemstilslutning toppede sidst i 20'erne; de store årganges tid var forbi, samtidig med at andre fritidstilbud blev mere udbredte.

Møderne, der blev holdt hver anden uge, kunne ligesom ikke rigtig dække den begyndende større fritid ind. Disse møder havde hidtil næsten udelukkende været centreret om bibeltimer med fællesbøn, meget sjældent andre programpunkter.

Fra begyndelsen var KFUM og KFUK som to selvstændige foreninger helt uden samarbejde. Ret hurtigt blev dog en fælles årlig udflugt en fast tradition.

Fra de opklodsede bilers tid. Lyngs KFUM og K på sommerudflugt i 1942 på vej mod Egebjerg.

Senere fulgte den fælles juletræsfest i missionshuset. Om det moralsk forsvarelige i et sådant fællesarrangement, kan man læse i Lyngs KFUMs gamle protokol, at forhandlingen varede til ud på de små timer, inden man enedes om at vove forsøget, på betingelse af at festen kun var tilgængelig for medlemmer.

Nutidens ungdom, med deres friere kammeratlige forhold kønnene imellem, vil næppe have mulighed for at forstå sådanne betænkeligheder, og trækker overbærende på smilebåndet over moralnormerne i KFUM og Ks »Guldaldertid«. Ved halvårslige arrangementer var en kompetent personlighed tilstede for at besvare anonyme spørgsmål, der var samlet i tidens løb i en ophængt brevkasse.

Ved disse lejligheder forelå der næsten altid spørgsmål, der tangerede til den absolut maksimale bredde af dydens smalle vej, som f.eks. sømmelige kjolelængder og halsudskæringer, frisurer, strømpefarver, brug af make-up, biograf, dans/sanglege, tækkeligheden ved de knælange korte bukser, der brugtes til fodboldspil og gymnastik.

Disse spørgsmål blev besvaret på despotisk vis, uden nogen form for debat, såvel som spørgsmål vedrørende den utilgivelige synd: Synden mod Heligånden, - og problemet: Hvem er de kaldede, og hvem er de udvalgte.

Det tidligt påbegyndte samarbejde mellem KFUM og KFUK udvikledes langsomt og støt gennem årene til landsforeningernes endelige sammenslutning i 1972.

Lokalt havde sammenslutningen fungeret i praksis i en del år forud, i Hvidbjerg officielt fra 1970.

Mens kønsdelingen i ungdomsarbejdet langsomt udviskedes, opstod der en ny form for deling. Det uniformerede drengearbejde meldte sig først. Allerede i 20'erne med en KFUM-spejdertrop i Uglev, som dog ikke fik slået rod til noget vedvarende. Ledermangel antagelig. Hvilke andre voksne end stifteren havde vel mod til at vise sig offentlig iført korte bukser og det øvrige udstyr?

Bedre held fik FDF i Hvidbjerg med at udfylde tomrummet fra søndagsskoletrætheden i 11-12 års alderen til efter konfirmationsalderen, der var første mulighed for deltagelse i KFUM-arrangementer.

Hvidbjerg FDF kreds var fra starten i 1932 tæt tilknyttet realskolen. Meget naturligt, da initiativet til kredsens oprettelse blev taget af realskolelærer Svend Nielsen.

Fra en start med 34 medlemmer, fordoblede kredsen sit medlemstal de første fem år, og oprettede patruljer i Uglev og på Jegindø.

Det blev nu klart for de stedlige KFUM og KFUK-foreninger, at der var et stort udyrket arbejdsfelt i de 12-17 årige, der ikke havde mulighed for medlemsskab i deres foreninger.

Konkurrencemoment eller ikke. - Der blev i slutningen af 30'erne oprettet særlige ungdomsafdelinger for 14-17 årige medlemmer. Afdelingen kaldtes UA og havde sit eget embleme at bære. Den havde ret til at vælge en repræsentant til bestyrelsen, vel at mærke blandt de voksne medlemmer.

Snart efter fulgte yderligere en aldersgruppeinddeling. 10-13 årige fik mulighed for at tilslutte sig en yngste afdeling, kaldet YA. Denne organisationsform bibeholdtes til omkring 1960.

Andre vækkelsesveje

De store vækkelsestider var fordi. Missionsugerne syntes ikke mere at være stedet hvor livsfornyelsen fandt sted, men andre strømninger kom til.

Oxford-bevægelsen nåede til Thy og Thyholm et år eller to før krigens udbrud.

Bevægelsens slagsang: »Frem i hellig leding ..., vejen går, hvor korsets tegn os vinker hen, ...« . Og parolen om absolutte krav til det ideelle i kyskhed, ærlighed, sandhed og kærlighed, fandt genklang hos ungdommen, der aldrig kan forliges med halvhjertethed eller en valen holdning til tingene. Oxfordbevægelsen dannede ikke nogen -isme eller sekterisk sideretning, men stod for en opflammen i kredsene, hvor de berørte havde hjemme. ... Det blev dog nok de samme, der senere startede Unge Hjem-bevægelsen.

KFUM og KFUKs Thykreds arrangerede vinter- og sommerlejre forskellige steder, Sjørring Vold, Stagstrup præstegaard, kredsens egen lejrbygning »Thybjerg« og Jegindø præstegaard. Mange unge fandt på disse lejre en livsholdning og knyttede åbenhjertige venskaber for livstid.

UA og YA-arbejdet krævede megen nytænkning. Friere samværsformer med skelen til spejderarbejdet indførtes, udendørs terrænspil og -lege, indendørs håndbeskæftigelse, klip, klister, flet m.v. Endvidere også kammeratskabsaftner, underholdning, spil. Det foranledigede en kendt Thisted KFUM'er til at causere over berettigelsen af at tage alting med, når det kun skete som surrogat: Sanglege i stedet for dans, bobspil for billiard, æselspil for kortspil, sketch for dilettantskuespil o.s.v.

I disse år etablerede idrætspræsten Gaarn-Larsen KFUM-idrætten, først og fremmest på boldspilområdet, der lokalt mest gjorde sig gældende med en godt spillende håndboldafdeling, der efterhånden gled over på idrætsforeningen, som skete de fleste steder i landet. Kun enkelte større byer har været i stand til at videreføre navnet.

Endnu kan man på avisernes sportssider møde sproglig blomst/begreb: »KFUM-damer«, og læse om deres mere eller mindre glørværdige indsats i turneringer på lige fod med andre idrætsforbund. - Et fingerpeg om, at spændvidden i aktivitetsudfoldelsen var større, end hovedafdelingerne kunne bære. Landsforeningens manglende evne og vilje til at gennemføre nødvendige kurser, yde konsulent- og instruktørbistand bar vel sin del af skylden.

Kravene til ledernes fantasi og alsidighed voksede og voksede. Intuition og planløshed truede. De små sogne med få ledere mærkede presset først, og så sig om efter andre muligheder.

Lyngs KFUMs UA, havde et tæt samarbejde med Helligsø-Gettrup i en årrække og flugte deres eksempel, da de gik over til uniformeret KFUM-spejderarbejde.

KFUM-spejdergruppen i Lyngs oprettedes i foråret 1947.

Den nye arbejdsform havde mange fordele. Patruljeinddelingen med blandede årgange, hvor de store skal lære de små de forskellige færdigheder, kunne blive en aflastning for den voksne ledelse.

De faste arbejdsprogrammer, der var udarbejdet på landsplan, ligeledes. Træning i opbygning af lejrpladser, dygtiggørelse for at opnå tildeling af de mange forskellige duelighedstegn, gav masser af muligheder for selvstændig aktivitetsudøvelse blandt drengene.

En lettelse for voksne ledere, så de kunne koncentrere sig om arbejdets egentlige formål: Den kristne forkyndelse.

Inklusiv Hvidbjerg FDF-kreds med dens afdelinger i Uglev og på Jegindø, var der nu oprettet uniformeret drengearbejde i hele Thyholmområdet.

Pigerne fulgte tøvende efter - længe efter.

KFUMs ledere var ikke med på uniformsiden. UA afdelingerne fungerede godt, og de så ingen grund til at foretage nogen ændringer i forhold til det bestående! Uniformen var kostbar (måske ikke engang klædelig)! Hvilken voksen leder ville mæje sig sådan ud? Fanemarch, paradeopstilling, aktiviteter: Lege »Røvere og soldater« ... Nej.

Men ikke et holdbart nej. Det gærede i pigerækkerne. Grønne af misundel-

se måtte de nøjes med en tilskuerrolle, når de uniformerede drenge tog på sommerlejr eller andre togter. Endnu værre var det efter hjemkomsten at høre om disse glørværdige bedrifter og oplevelser, som de selv var udelukket fra, og ydermere få at vide, at det var noget de ingen forstand havde på. Resultat: En utilfredshed, som dannede baggrund for, at problematikken igen blev taget op.

Jegindøpigerne vandt først gehør for deres synspunkter.

I 1952 oprettedes der på forsøgsbasis en FPF-kreds allerede inden FPFs landsorganisation var etableret. Denne enlige FPF-kreds i en vid omkreds, men med en tæt ledersammenknytning til det lokale FDF, fungerede fint gennem 15 år, indtil ledermangel stoppede en videreførsel.

Samtidig stod FDF-delingen i samme situation. Lykkeligvis endte denne lederkrise med et nyt initiativ. En nyskabelse. På forsøgsplan, som i 1952, oprettes i 1969 som en af de første i landet en blandet kreds med drenge og piger, FDPF. Efter forsøgsperiodens udløb, og da den endelige sammenlutning på landsplan mellem FDF og FPF var en kendsgerning, er det officielle navn ændret til FDF/FPF.

Som vi ser, har Jegindø været med i det banebrydende arbejde for det uniformerede pigearbejde, såvel som på fællesarbejdets område.

Tilbage til Thyholm. I Lyngs opretter KFUK en pigespejdertrop i 1959. Dermed blev det såkaldte civile ungdomsarbejde inddraget. Tilbage blev kun KFUM og KFUKs HA-afdelinger, med fælles mødeaftener for de lidt ældre årgange, og som ansvarlige foreninger for spejdergrupperne.

Også i Lyngs spøger tanken om mere fællesskab drenge og piger imellem.

Det er som en tidsbølge, der ruller frem over hele landet på mange områder. Måske skyldes det nye pædagogiske ideer fra undervisningsområdet, der proklamerede udstrakt gruppesamarbejde? Kvindesag og M/K debat er måske også medvirkende?

Ideen synes på nogle områder at indebære visse fordele: En forenkling af ledelsen; grupperåd, regnskab og depotforvaltning kunne halveres, sommerlejrtilrettelæggelse ligeledes. Fordele, der vejede godt til i små sogne.

Første fælles sommerlejr gennemførtes i sommeren 1971. Senere fulgte en hel sammenslutning på dispensation fra landsforeningen. Tidsbegrænsningen er nu udløbet. KFUK-spejdernes landsorganisation har ikke villet gå

med til en sammenlægning med KFUM-spejderne, men Lyngs-spejderne fortsætter.

Pigerne i Hvidbjerg og Uglev vurderede en tid uniformsfarver, kiggede mod øst og mod vest. Skulle den være FDFgrå eller KFUKgrøn? Det var vel ikke farven der var afgørende, men man valgte den grønne. I 1963 stiftedes en KFUK-spejdertrop for pigerne i Hvidbjerg og Uglev. Uniformstilbuddet var nu udstrakt til alle piger og drenge i hele Thyholmområdet. Trods god tilslutning til den nye trop såvel som til FDF, kunne det civile KFUM&K UA-arbejde dog i en vis udstrækning bibeholdes både i Hvidbjerg og Uglev.

Ledermangel blev i 1980 dødsstødet for KFUK-spejderne i Uglev.

Tilslutningen manglede ikke, eneste mulighed for en fortsættelse var optagelse i FDF-kredsen. Drengekredsen måtte derfor ændre status til fælleskreds. Hvidbjerg FDF-kreds hedder herefter Thyholm FDF/FPF, og kan frit optage piger som medlemmer i hele området, men driver ingen »pigejagt« i Hvidbjerg KFUK-spejdernes område.

Projekt sekretær

Under den uniformerede bevægelses opblomstring har det civile kristelige ungdomsarbejde haft en lige så stor tilbagegang. For at rette op på denne kurs har Thykredsens KFUM&K taget et nyt initiativ: Genoprettelse af den nedlagte sekretærstilling i Thisted, til støtte for lokalforeningerne i det gamle Thisted Amt. Med denne støtte i baghånden søger man at retablere det civile arbejde for hele Thyholm med samlingspunkt i de nyrestaureerede KFUM og K-lokaler i Hvidbjerg missionshus.

Med en medlemsstab på ca. 40 er KFUM og Ks Ungdomsklub i stærk aktivitet, og HA-afdelingen udvider sine programmer.

FDF/FPF

Hele dette strukturelt fortumlede afsnit af KFUM og Ks historie gennem det sidste halve århundrede har voldt mange problemer og meningsbrydninger. Hvad med FDF i samme tidsrum? Fra starten i 1932 kunne de straks gå i gang med det nyindførte væbneridrætsprogram. Den grå væbnerdragt havde netop afløst den gamle hvide matrosbluse. Fra landsforbundet lød ingen nye signaler, en støt kurs var lagt for lange tider fremover. Det kortvarige uniformsforbud i 30'erne lavede ikke megen ravage, man overlevede.

35 år med kredslederskab af lærere fra den private realskole, de sidste 25 år

Det ældste førerbillede. Øverst fra venstre: Thomas Frølund Andersen, Ola Andersson, Elith Billeskov. I midten: Johs. Hansen, Svend Nielsen (kredsfører og kredsens stifter), Poul Andersen. Nederst: Svend Gade og Johs. Larsen.

af denne periode uden lederskifte, solidt og uden kursændring alle disse år. Men så var roen også forbi.

Hyppige lederskifter på grund af sygdom, dødsfald og fraflytning - Et sandt bombardement af nye ideer og arbejdsprogrammer fra landsforbundet - landsmøder med lovændringer, bl.a. formålsparagraffen: At møde de unge med evangeliet om Jesus Kristus. - Nye uniformer/forbundsdragter - alt skulle ændres. Kun eet stod fast: Evangeliet skulle fortsat forkyndes.

Balance mellem alt det nye måtte og skulle findes. De mange gamle traditioner fra mange sommerlejre på Møgelø var en god ballast for sejladsen ind i fremtiden.

Evangeliet forkyndes - Livet går videre.

Kildemateriale:

Peder Madsen: 80 år på Jegindø.

Anton Gadegaard: Gamle slægter på Thyholm.

Jens Thybo: Kun goder Gud I og II.

Paul Nedergaard: En dansk præste- og sognehistorie Thisted amt.

Kirkelig Samfund, Thyholm: Forhandlingsprotokol.

Kirkelig Samfund, Thyholm: Generalforsamlingsprotokol.

Poul Pedersen: Et sekel på »Gadegaard«.

Thyhom FDF/FPF: 50 år -1932 -1982.

Mundtlige kilder:

Chr. Billeskov, Hvidbjerg.

Poul Pedersen, Smerup.

Børge Larsen, Lyngs.

Grethe Mikkelsen, Lyngs.

KFUM & K's Landskontor.

